

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie V Wydział Gospodarczy, w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Maciej Rzewuski,
Protokolant:	st. sekr. sąd. Marzena Lewicka

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w Ł.

przeciwko M. A.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego M. A. na rzecz powódki (...) Sp. z o.o. w Ł. kwotę 83.283,75 (osiemdziesiąt trzy tysiące dwieście osiemdziesiąt trzy 75/100) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie:

- od kwoty 0,53 zł od dnia 20 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 32.751,04 zł od dnia 25 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 9.513,31 zł od dnia 25 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 605,16 zł od dnia 7 lipca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 4.192,09 zł od dnia 8 lipca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.606,82 zł od dnia 8 lipca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 4.658,45 zł od dnia 27 lipca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.570,96 zł od dnia 27 lipca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 2.298,26 od dnia 6 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 24.256,39 zł od dnia 26 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.487,07 zł od dnia 26 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 343,67 zł od dnia 8 października 2016 r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasada od pozwanego na rzecz powódki kwotę 9.582,00 (dziewięć tysięcy pięćset osiemdziesiąt dwa 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 5.400,00 (pięć tysięcy czterysta 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/SSR del. Maciej Rzewuski

Sygn. akt V GC 117/17

UZASADNIENIE

Powódka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. wniosła o zasądzenie od pozwanego M. A. na swoją rzecz kwoty 83.283,75 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot szczegółowo wymienionych w pozwie i kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że strony prowadzą działalność gospodarczą, w ramach której zawarły jednostkowe umowy sprzedaży, gdzie powódka występowała jako sprzedawca, a pozwany jako kupujący. Pozwany złożył u powódki zamówienia na towary wymienione w fakturach VAT o nr: (...). Strony uzgodniły ceny jednostkowe towarów, terminy płatności i dostawy. Wszystkie towary zostały dostarczone pozwanemu. Wymieniony nie zgłaszał nigdy żadnych zastrzeżeń co do jakości lub ilości otrzymanych towarów, jak też co do terminowości wykonania umów i realizacji innych warunków kontraktów. Do dnia wytoczenia powództwa pozwany nie uiścił należności wynikających z wystawionych faktur VAT. Uregulował jedynie w części należności wynikające z faktur VAT o nr: (...). Z wymienionych faktur do zapłaty pozostały odpowiednio kwoty 0,53 zł i 343,67 zł. Mimo wezwań do zapłaty, pozwany nie uregulował pozostałych należności.

W odpowiedzi na pozew M. A. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że „po raz pierwszy zauważa niektóre z dokumentów” załączonych do pozwu. W jego ocenie, ilości wskazane w dokumentach WZ i na fakturach VAT nie zgadzały się z rzeczywiście dostarczonym materiałem. Wskazał też, że termin odsetek z faktury VAT o nr (...) winien być ustalony na dzień 8 października 2016 r., a nie 1 października. Nadto, pozwany zakwestionował odsetki żądane przez powódkę wskazując, że obie strony są przedsiębiorcami.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. A. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej nabywał od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. (dalej jako: A. (...)) piaski i żwiry płukane.

(bezsporne)

W związku z dostarczonym M. A. towarem, A. (...) wystawiła faktury VAT o numerach:

- (...) na kwotę 1.834,67 zł z terminem płatności do 7 października 2016 r.,
- (...) na kwotę 1.487,07 zł z terminem płatności do 25 sierpnia 2016 r.,
- (...) na kwotę 24.256,39 zł z terminem płatności do 25 sierpnia 2016 r.,
- (...) na kwotę 2.298,26 zł z terminem płatności do 5 sierpnia 2016 r.,
- (...) na kwotę 1.570,96 zł z terminem płatności do 26 lipca 2016 r.
- (...) na kwotę 4.658,45 zł z terminem płatności do 26 lipca 2016 r.,

- (...)na kwotę 1.606,82 zł z terminem płatności do 7 lipca 2016 r.,
- (...)na kwotę 4.192,09 zł z terminem płatności do 7 lipca 2016 r.,
- (...)na kwotę 605,16 zł z terminem płatności do 6 lipca 2016 r.,
- (...)na kwotę 9.513,31 zł z terminem płatności do 24 czerwca 2016 r.,
- (...)na kwotę 32.751,04 zł z terminem płatności do 24 czerwca 2016 r.,
- (...)na kwotę 5.869,07 zł z terminem płatności do 7 kwietnia 2016 r.

M. A. na żadnym etapie współpracy z A. (...) nie składał zastrzeżeń co do jakości ani ilości dostarczonego towaru. Zakupiony materiał był wydawany kierowcom zatrudnionym u M. A., którzy kwitowali odbiór towarów na dokumentach WZ własnoręcznymi podpisami. Faktury VAT były każdorazowo wysyłane do siedziby firmy (...), za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Wszystkie przesyłki zostały odebrane przez pracownika M. A..

(dowody: faktury VAT, potwierdzenia odbioru, dokumenty WZ i karty drogowe – k.9-86; zeznania świadka B. O. – k.127v-128)

M. A. był wzywany do uiszczenia nierozliczonych należności fakturowych. W efekcie wystosowanych wezwań uiszczył część wierzytelności przysługujących A. (...). Nieopłacone pozostały faktury VAT o nr: (...), z tym że z faktur VAT o nr: (...) do zapłaty pozostały odpowiednio kwoty 0,53 zł i 343,67 zł.

(dowody: wezwania do zapłaty, potwierdzenia odbioru i potwierdzenia przelewów – k.87-105)

W chwili obecnej M. A. nadal kupuje towary od A. (...) tyle że w mniejszych ilościach i za równoczesną zapłatą ceny „w gotówce”.

(dowód: zeznania świadka B. O. – k.127v-128)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zasadniczej części.

Ustalając stan faktyczny oparto się w szczególności na dokumentach złożonych przez powódkę, których prawdziwość i treść nie zostały skutecznie zakwestionowane przez pozwanego. Sąd także nie powziął wątpliwości w tej materii. Wprawdzie pozwany zarzucił, że w jego ocenie, ilości wskazane w dokumentach WZ i na fakturach VAT nie zgadzają się z rzeczywiście dostarczonym materiałem, jakkolwiek jego twierdzenia w tym zakresie są wysoce gołosłowne i nie zostały choćby nawet uprawdopodobnione.

Za w pełni wiarygodne uznano zeznania świadka B. O., która zrelacjonowała przebieg zdarzeń z udziałem pozwanego w sposób logiczny i szczery, a jej spostrzeżenia w tym zakresie korespondują w całej rozciągłości z dokumentami złożonymi do akt. Nadto, trudno jest przyjąć, aby wymieniona będąc pouczoną o odpowiedzialności za składania fałszywych zeznań, zdecydowała się złożyć tendencyjne zeznania określonej treści, świadomie narażając się na odpowiedzialność karną z tego powodu.

W tym miejscu należy wskazać, że pozwany właściwie nie kwestionował swojej odpowiedzialności co do zasady. Jego zarzuty sprowadzały się do kwestii skuteczności doręczenia mu dokumentów załączonych do pozwu, ilości dostarczonego towaru i sposobu wyliczenia odsetek przez powódkę.

Z dokumentów załączonych do akt sprawy wynika w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości, że pozwanemu wydano wszystkie towary wyszczególnione w dokumentach WZ, co każdorazowo kwitowali jego pracownicy (kierowcy). Następnie na podstawie rzeczonych dokumentów wystawiono załączone do pozwu faktury VAT, które

przed wszczęciem procesu doręczono pracownikowi M. A., na adres siedziby jego firmy. Co istotne, pozwany nigdy nie składał jakichkolwiek zastrzeżeń co do ilości, tudzież jakości dostarczonych mu materiałów.

Twierdzenia zredagowane w odpowiedzi na pozew, według których w ocenie pozwanego, ilości wskazane w dokumentach WZ i na fakturach VAT nie zgadzają się z rzeczywiście dostarczonym materiałem, jawią się jako całkowicie gołosłowne. Pomimo pouczenia pozwanego w trybie art. 207 k.p.c., nie zaoferował on żadnych środków dowodowych, które byłyby w stanie podważyć należycie uargumentowane stanowisko strony powodowej.

Podkreślenia zaś wymaga, że zgodnie z przepisem art. 3 k.p.c. strony postępowania obowiązane są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Wskazana regulacja jest wyrazem tendencji do poznania prawdy w postępowaniu cywilnym, obejmującej nie tylko sferę uprawnień sądu, lecz także stron i uczestników postępowania oraz ich pełnomocników, którzy swoim działaniem powinni przyczyniać się do jej wykrycia. Statuuje ona zarazem zasadę kontrydiktoryjności. Zasada prawdy materialnej nie może bowiem przekreślać kontrydiktoryjności procesu, gdyż ciężar wskazania niezbędnych dowodów spoczywa przede wszystkim na stronach procesowych (vide: J. Bodio, Komentarz aktualizowany do art. 3 Kodeksu postępowania cywilnego, Lex/el. 2014, Nb 1). Tym samym, ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu obciążają tę stronę, która nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku. W konsekwencji adresatem normy zawartej w art. 3 k.p.c. nie jest sąd, lecz właśnie strony procesowe i nie można zarzucić, że sąd ją naruszył (vide: wyroki SN: z dnia 15 lipca 1999 r., I CKN 415/99, LEX nr 83805 i z dnia 11 grudnia 1998 r., II CKN 104/98, LEX nr 50663).

Skoro zatem obowiązek (ciężar procesowy) przedstawiania okoliczności faktycznych i dowodów (art. 3 i art. 232 k.p.c. w związku z art. 6 k.c.) spoczywa na stronach, których aktywna postawa ma istotne znaczenie w przebiegu procesu cywilnego, to oznacza, że to strony w efekcie mają być „siłą napędową” procesu cywilnego. Po zmianach ustrojowych i związanych z tym nowelizacjach procedury cywilnej, m.in. skreśleniu § 2 w art. 3 k.p.c., przyjęty został kontrydiktoryjny model postępowania, w którym materiał procesowy dostarczają strony i uczestnicy postępowania (vide: wyroki SN: z dnia 7 maja 2008 r., II PK 307/07, LEX nr 490351; z dnia 4 października 2007 r., V CSK 188/07, LEX nr 485901; postanowienie SN z dnia 7 listopada 2003 r., I CK 176/03; LEX nr 151620; wyrok SA w P. z dnia 29 grudnia 2003 r., I ACa 1457/03, OSA 2005, z. 3, poz. 12). Konkludując ciężar instruowania procesu spoczywa na stronach procesowych, które ponoszą pełną odpowiedzialność za wynik postępowania cywilnego, w tym zwłaszcza dowodowego.

Poczynione rozważania potwierdzają zasadność powództwa, albowiem strona powodowa wykazała istnienie wymagalnej i niezaspokojonej wierzytelności w stosunku do M. A., zaś pozwany nie udowodnił swojej tezy, jakoby ilości wskazane w dokumentach WZ i na fakturach VAT nie zgadzały się z faktycznie dostarczonym mu materiałem.

Nie bez znaczenia dla oceny twierdzeń pozwanego w tym zakresie był także fakt, że wymieniony nadał współpracuje z A. (...), nabywając od wymienionej tożsame co uprzednio towary, z tym że w mniejszych ilościach i „za gotówkę”.

Sumując, wobec niepodjęcia przez pozwanego jakiegokolwiek inicjatywy dowodowej, przy braku podstaw do kwestionowania prawdziwości złożonych przez powódkę dokumentów należało uznać, że strona powodowa wykazała istnienie oraz wysokość należności objętej żądaniem pozwu. Zgodnie bowiem z przepisem art. 535 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Ponieważ na pozwanego przeniesiono własność zakupionych towarów, które zostały mu wydane, to zgodnie z cytowaną regulacją – po jego stronie powstał obowiązek zapłaty umówionej ceny.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, w oparciu o wyżej powołany przepis, uznał po-wództwo za uzasadnione tak co do istoty, jak i wysokości.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie świadczeń ubocznych w postaci odsetek znajduje uzasadnienie w treści art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Od 1 stycznia 2016 roku wprowadzono różne stopy odsetek, dodatkowo różnicując odsetki ustawowe w relacjach między przedsiębiorcami.

Odnosnie do odsetek ustawowych za opóźnienie, zgodnie z regulacją art. 481 § 1 i 2 k.c., jeśli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednak, gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Stosownie zaś do treści art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, w transakcjach tych, z wyłączeniem transakcji, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie dwa warunki: wierzyciel spełnił swoje świadczenie i nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie. W świetle art. 4a ustawy do transakcji handlowych nie stosuje się przepisu art. 481 § 2 k.c.

Przytoczone wyżej regulacje, mające charakter bezwzględnie obowiązujący, znamionuje to, że ich zastosowanie nie może być wyłączone lub ograniczone wolą stron. Oznacza to, że w przypadku transakcji handlowych odsetkami ustawowymi za opóźnienie są tylko te odsetki, które zostały uregulowane w ustawie o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Ustawa ta definiuje również samą transakcję handlową przyjmując, że jest to umowa, której przedmiot stanowi odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony, o których mowa w treści art. 2, zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością (art. 4 pkt 1 ustawy).

Z akt przedmiotowej sprawy wynika bezspornie, że dochodzona pozwem wierzytelność powstała w wyniku zawieranych przez strony transakcji handlowych. Stąd stwierdzić należy, że powódce przysługiwało żądanie odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, a nie jak sformułowano w pozwie – „odsetek ustawowych za opóźnienie”.

Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze fakt, że przyznanie powódce „pełnych” odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych skutkowałoby wydaniem orzeczenia ponad żądanie pozwu, stanowiąc naruszenie przepisu art. 321 k.p.c. W sprawie dotyczącej transakcji handlowej sąd powinien bowiem orzec o odsetkach na podstawie ustawy szczególnej – o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ale zawsze w granicach żądania powoda (art. 321 k.p.c.), tj. według stopy procentowej wynikającej z petitum pozwu.

Z tych przyczyn zdecydowano się zasądzić od pozwanego na rzecz powódki odsetki na podstawie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, jednak tylko w wysokości odsetek ustawowych (kodeksowych) za opóźnienie, z uwzględnieniem zmiany nazwy odsetek z art. 481 § 2 k.c. z jednej strony i art. 321 k.p.c. z drugiej. Takie podejście pozostaje w zgodzie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, w tym m.in. z wyrokiem z dnia 12 grudnia 2008 r., III CSK 367/08 (L.), w myśl którego powód zgodnie z zasadą iura novit curia nie jest zobowiązany do wskazania podstawy prawnej roszczenia. Jeżeli przytoczone przez powoda okoliczności uzasadniające dochodzone przez niego roszczenie przemawiają za jego zasadnością w całości lub w części, to sąd może powództwo w takim zakresie uwzględnić, choćby powód nie wskazał podstawy prawnej albo przytoczona przez niego podstawa okazała się niewłaściwa.

Daty wymagalności poszczególnych kwot jednostkowych, składających się na łączną sumę roszczenia, ustalono na podstawie terminów zapłaty, wskazanych precyzyjnie na fakturach VAT. Zgodzić się przy tym należało z pozwanym co do tego, że termin płatności należności objętej fakturą VAT nr (...), strony ustaliły na dzień 7 października 2016 r., zatem odsetki powinny być naliczone dopiero od 8 października 2016 r., a nie jak wskazano w pozwie od 1 października. Z tych przyczyn powództwo w tej części podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. uwzględniając fakt, że powództwo zostało oddalone jedynie w nieznacznej części w związku z błędnym określeniem żądania odsetkowego dotyczącego kwoty 343,67 zł. Na zasądzone koszty złożyły się in casu następujące kwoty: 4.165 zł tytułem opłaty od pozwu, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, określonych według norm przepisanych.

/SSR del. Maciej Rzewuski/

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. odpis doręczyć pozwanemu z pouczeniem,
3. za 14 dni lub z apelacją.

O., dnia 26 września 2017 r.

/SSR del. Maciej Rzewuski/